View the original article

ВІЙНА

Від флагмана «Москва» до втечі в Новоросійськ: як Росія втрачає Чорне море

Олена Бадюк Роман Спірідонов

28 листопада 2026, 21:53

Середземне море. Пожежа на російському корветі «Меркурій» на військово-морській базі в Бенгазі, супутниковий знімок, 22 листопада 2026 року

З початку повномасштабного вторгнення Росія втратила близько третини свого Чорноморського флоту. Такі цифри наводить Sky News. До складу Чорноморського флоту входив також російський корвет «Меркурій», знищений кілька днів тому в Середземному морі.

Яка частина Чорноморського флоту Росії ще залишається боєздатною та які завдання він зазвичай виконує? Наскільки значущою для Росії є втрата «Меркурія» ще й у Середземному морі? І чи посилює це Україну в дипломатичному процесі?

Про це в ефірі **Крим.Реалії** (проєкт Радіо Свобода) ведуча **Олена Бадюк** поговорила з **Володимиром Заблоцьким**, військово-морським експертом, оглядачем видання Defense Express, та **Сергієм Даниловим**, заступником директора Центру близькосхідних досліджень.

Корвет «Меркурій» називали «одним із найсучасніших» на озброєнні Росії. Він був приписаний до Чорноморського флоту Росії. На озброєння його прийняли у 2023 році.

Російський корвет «Меркурій»

22 листопада біля узбережжя Лівії Сили оборони України знищили його за допомогою безекіпажних катерів українського виробництва. Їх доставили у визначене місце та спустили на воду з «материнського судна», йдеться у заяві СБУ. Разом із кораблем затонув і багатоцільовий гелікоптер Ка-27, який перебував на його борту. Те, що це були саме українські дрони, підтвердив і президент України **Володимир Зеленський**.

Момент вибуху корвета «Меркурій» у порту Бенгазі. Лівія, 22 листопада 2026 року

У Кремлі, реагуючи на удар по російських суднах біля берегів Лівії, заявили, що «звісно, звернули увагу на заяву Зеленського з цього приводу», але запитання про атаку переадресували Міністерству оборони Росії.

У матеріалі Sky News йдеться про те, що зараз Чорноморський флот Росії налічує близько семи підводних човнів і понад 40 військових кораблів, що значно менше за довоєнні показники. Попри розбіжності в оцінках, аналітики вважають, що до початку повномасштабного вторгнення він налічував близько 74 суден.

Біля Курячої пристані пришвартовані шість кораблів Чорноморського флоту та захоплений у 2014 році корабель ВМС України «Славутич»

Оцінки військового порталу **Defense Express** щодо знищення кораблів ЧФ РФ є «оптимістичнішими», каже військово-морський експерт та оглядач цього видання **Володимир Заблоцький**.

За його даними, перед початком повномасштабної агресії до Чорноморського регіону прибули великі десантні кораблі Балтійського та Північного флотів. Від кожного з двох флотів прийшли по три такі судна. Ще один корабель пізніше

підійшов із Балтики. Крім того, шість десантних кораблів уже перебували у складі Чорноморського флоту. Росія розраховувала залучити їх для десантної операції біля Одеси. Проте, як стверджує експерт, із початкового угруповання боєздатними залишилися лише п'ять таких кораблів і реалізувати цей план не вдалося.

Володимир Заблоцький

«Стратегічний десант, який планувався під час вторгнення та мав висадитися біля Одеси, створити коридор до Придністров'я і з'єднати російські сили, що наступали від захопленого на початку агресії Херсону, мав принести їм успіх і дозволити відрізати Україну від моря. Але сталося не так, як передбачалося», – зазначає Володимир Заблоцький.

У 2022 році Росія втратила єдиний ракетний крейсер «Москва», який перебував у складі флоту.

Російський крейсер «Москва» після влучання в нього українських ракет «Нептун» у Чорному морі, квітень 2022 року

Із трьох фрегатів «Адмирал Григорович» перебуває за межами Чорного моря і не може повернутися в регіон. Два інших – «Адмирал Эссен» та «Адмирал Макаров» – неодноразово зазнавали атак і отримували пошкодження. Це суттєво обмежує можливості флоту, зазначає експерт.

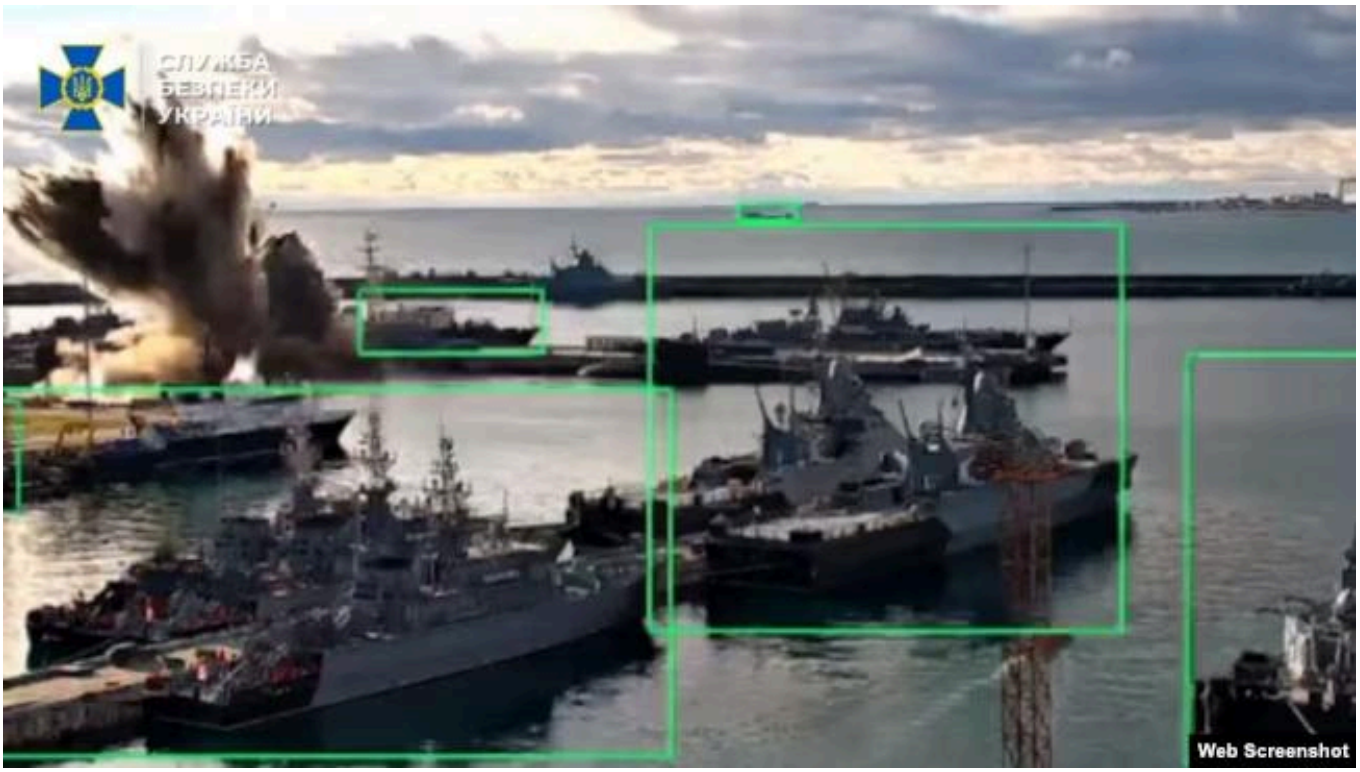
Атака на фрегат «Адмирал Макаров» Чорноморського флоту РФ у Військовій гавані Новоросійська

При цьому російський флот зберігає кілька кораблів, здатних застосовувати ракетне озброєння. Зокрема, йдеться про два малі ракетні кораблі проєкту «Буян-М». Кожен із них оснащений вісьмома пусковими установками для крилатих ракет «Калібр».

Носії крилатих ракет «Калібр» – малі ракетні кораблі Чорноморського флоту РФ «Вышний Волочек» та «Орехово-Зуево» в Севастопольській бухті, архівне фото

Крім того, за оцінкою Заблоцького, у складі Чорноморського флоту залишаються два боєздатні підводні човни. Ще один пошкоджений.

Вибух біля причалу підводного човна класу «Варшавянка» в порту Новоросійська. Скріншот кадру відео СБУ

Решта суден, як зазначає Заблоцький, належать переважно до допоміжного складу.

«Ці два «Буяни-М» можуть запускати «Калібри» прямо з Новоросійська, їм не потрібно виходити в море. А от підводним човнам це необхідно, тому що, згідно з фізикою використання ракет підводного старту, вони мають зануритися і рухатися. Тобто ракети запускаються на ходу з торпедних апаратів, потім виходять на поверхню, вмикається ракетний двигун, і вони летять уже як крилаті ракети. Але ми не дозволяємо їм цього робити. Новоросійськ блокується, ми використовуємо для цього всі доступні засоби. Я не буду перераховувати їх усі, але, ймовірно, там є і міни, і підводні дрони, і все що завгодно. Розвідка контролює рух усередині бухти», – розповів Володимир Заблоцький.

> **«Флот уже нічого не може. Десант вони висадити не можуть, тому що ніхто нікуди не наступає. А кількість суден скоротилася вдвічі**
>
> Володимир Заблоцький

При цьому експерт підкреслює, що ЗСУ необов'язково знищувати кожен корабель. Достатньо позбавити їх можливості виконувати поставлені завдання.

«Головне – вивести їх за межі бойових дій. Флот уже нічого не може. Десант вони висадити не можуть, тому що ніхто нікуди

не наступає. А кількість суден скоротилася вдвічі: їх уже не 12-13, як було на початку війни, а вдвічі менше», – сказав Володимир Заблоцький.

Знищення російського корвета «Меркурій» можна, безумовно, назвати ще одним успіхом України, вважає **Сергій Данилов**, заступник директора Центру близькосхідних досліджень. Хоча це й викликало негативну реакцію в Лівії.

Супутникові знімки корвета «Меркурій» до та після українського удару. Бенгазі, Лівія, листопад 2026 року

Член президентської ради цієї країни **Муса аль-Коні** звинуватив Київ у порушенні суверенітету країни. Він поклав на Україну відповідальність за атаку, назвавши її дії терористичними, і прирівняв операцію до оголошення війни самій Лівії. В українському МЗС відреагували на це та зазначили, що Україна поважає суверенітет Лівії й атакує виключно законні військові цілі Росії. При цьому Україна

діє в межах права на самооборону, передбаченого статтею 51 Статуту ООН. Про це заявив речник МЗС **Георгій Тихий**.

Україна користується правом на самооборону на підставі Статуту ООН, пояснює Сергій Данилов. І якщо Лівія не хоче, щоб на її території знищували російську військову техніку, то не варто було розміщувати в себе російську військово-морську базу, зазначає експерт.

Сергій Данилов

«Там є шість аеродромів і півтора порту в Тобруку, які Росія також використовує. Ще один порт розташований на сході Лівії – там і підірвали російське судно. У такому разі нейтральна сторона, яка не хоче бути втягнутою у воєнні дії, надає судну 72 години, щоб залишити акваторію порту», – каже Сергій Данилов.

Морський порт у Тобруку, Лівія, ілюстративне фото

Сергій Данилов зазначає, що абсолютна більшість експертів у сфері інформаційної політики вважають, що не варто було підтверджувати участь України. Саме цей факт дозволив з'явитися таким різким політичним заявам. Але є й аргументи на користь такого визнання: Україна в такий спосіб заявила про свою суб'єктність, каже експерт.

> **Україну стали сприймати як цілком самостійний суб'єкт**
>
> Сергій Данилов

«Україну, яку раніше уявляли маріонеткою Заходу й Америки, несамостійною стороною, а Росію – країною, яка нібито воює не з Україною, а із Заходом, раптом стали сприймати як цілком самостійний суб'єкт. Країна, яка, незалежно від США чи Європи, здатна надавати певні послуги у сфері безпеки Об'єднаним Арабським Еміратам, Катару, Кувейту та Саудівській Аравії», – наголошує Сергій Данилов.

Щоб закріпити цей ефект, потрібно бути готовим до наступного кроку, вважає Данилов.

«Ми маємо розуміти, для чого оголошуємо, що це зробили ми. Що робитимемо далі? Продовжимо завдавати ударів по портах чи дослухаємося, наприклад, до прем'єр-міністерки Італії, яка висловила невдоволення? Чи будемо якось інакше реагувати? Тут має бути певна послідовність і стратегія, щоб постійно утримувати цю тему в центрі уваги, а не повертатися до неї точково», – каже Данилов.

Ця подія дає Україні додаткові козирі й у політичному процесі, вважає Данилов. І тут важливо її публічно інтерпретувати та представляти Україну як сторону, яка формує нову реальність.

Олена Бадюк

Із червня 2019 року була редактором вечірнього шоу на Радіо Крим.Реалії (проєкт Радіо Свобода). Із осені 2021 року працюю в команді проєкту Радіо Свобода «Новини Приазов'я».

Україна | Світ | Війна | Крим

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.